

Scenariusz zajęć w oparciu o sztukę Łukasza Pawłowskiego „Pasja wg świętego Lucjana”

Autor: Justyna Czarnota

Typ zajęć: praca nad interpretacją tekstu literackiego – współczesnego dramatu adresowanego do młodzieży

Wiek uczniów: 17-19 lat

Czas: 90 minut

Temat: Co wiemy o Lucjanie?

Wstęp

„Pasja wg świętego Lucjana” to jeden z tekstów dotyczących popełnianych przez nastolaków samobójstw, które licznie pojawiają się w polskiej dramaturgii ostatnich lat. Oryginalność tej propozycji polega na naświetleniu tematu cierpienia rodziny po stracie dziecka, przede wszystkim z perspektywy ojca, który mierzy się z traumą po odejściu syna. Tekst jest dramatem współczesnym, a jego dość skomplikowana konstrukcja sprawia, że czytelnik samodzielnie musi zrekonstruować wydarzenia z życia Lucjana, tytułowego bohatera. Scenariusz umożliwia przyjrzenie się tej postaci z różnych perspektyw oraz udrażnia wymianę refleksji – między uczniami – na temat rodzicielstwa.

Konspekt bazuje na pracy z tekstem, może być więc wykorzystany na zajęciach w szkole, jak również na spotkaniu koła teatralnego – wówczas mogą być to zajęcia przygotowujące do ewentualnej dalszej pracy inscenizacyjnej, pomagające prowadzącemu w oszacowaniu, na ile tekst lub/i podejmowane w nim tematy są ważne dla młodzieży. Aby praca była efektywna, należy poprosić uczniów o wcześniejsze zapoznanie się z dramatem.

Materiały:

duże arkusze papieru, kartki A4, markery, flamastry, taśma malarska, tekst dramatu.

Zacznijmy od rozmowy | 30 minut

Przed zajęciami prowadzący przygotowuje trzy duże kartki (mogą to być np. plakaty o rozmiarze B2). Na każdej z nich zapisuje pytanie:

- Jak wyglądała podróż Lucjana w zaświaty? (Z jakich etapów się składała? Czego się dowiadujemy podczas niej o bohaterze?)
- Jak wyglądała relacja pomiędzy Lucjanem i Hirkiem?
- Jak wyglądała relacja pomiędzy Lucjanem i Marią?

Nauczyciel dzieli uczestników na 3 grupy. Zadaniem każdego zespołu jest odwołanie się do tekstu i próba udzielenia odpowiedzi na pytania, które zostały zapisane na kartce – każda grupa będzie pracowała nad konkretnym zagadnieniem. Prowadzący prosi, by odpowiedzi i tropy zostały przez uczniów zanotowane jako mapa myśli. Uprzedza, że tropy mogą być bardzo różnorodne, ważna jest wymiana myśli między członkami grupy. Podczas pracy uczniowie mogą odwoływać się do całego dramatu, ale każdy zespół szczególnie powinien przeanalizować określone części tekstu:

- część I, III i V (tu zwłaszcza: NORMALNIE BERGMAN i BERGMAN 2);
- część IV, VI i VII (tu zwłaszcza: 5 MILIARDÓW);
- fragmenty zatytułowane CZYTANIE LISTU OD w częściach II, V i VIII).

Uczniowie pracują w grupach około 20 minut. Następnie zawieszają mapy myśli na ścianie, by były widoczne dla wszystkich. Nauczyciel prosi uczniów o przedstawienie na forum postaci Lucjana z perspektywy tematu, którym się zajmowali.

- Czy coś jeszcze mogą powiedzieć o tym bohaterze, co nie padło wcześniej?
- Co myślą o tej postaci?

Wskazówka: Jeśli klasa składa się z dużej liczby uczniów, prowadzący może zaproponować 6 grup – wtedy każdy temat otrzymają 2 grupy.

Działania twórcze | 30 minut

Nauczyciel pyta uczniów, jak określiliby sposób przeżywania przez Lucjana śmierci syna. Metodą „burzy mózgow” wspólnie zbierają jak najwięcej określeń. Następnie prowadzący rozdaje każdemu uczniowi monolog Marysi, w którym bohaterka bardzo poetycko opowiada o swoim doświadczeniu – nauczyciel wybiera sposób lektury adekwatny do poziomu energii i rozpoznania grupy: cichą lekturę lub głośne odczytanie / prezentację przez prowadzącego / jedną osobę z grupy / kilka wybranych osób wers po wersie.

MARYSIA

*dlaczego przestałaś pisać? czy jesteś ciągle w drodze? to ważne daj znać... aha...
dobrze mi zrobiły te ćwiczenia oddechowe... jak wtedy zadzwonił telefon i usłyszałam
twój głos to wstrzymałam oddech... od tamtej pory nie oddychałam... nie
oddychałam przez wiele dni i jeszcze więcej nocy... to może wydawać się niemożliwe
ale to wcale nie było trudne... najwięcej tlenu zużywa mózg i serce... moje serce
stanęło, a mózg się wyłączył...*

*okazało się, że ludzkie ciało zawiera wystarczającą ilość żelaza do wykonania
małego gwoźdźca wystarczającą ilość siarki aby zabić wszystkie pchły na średniej
wielkości psie ilość węgla do wykonania 900 ołówków ilość tłuszczu do wykonania
7 kostek mydła ilość fosforu do zrobienia 2 200 główek zapalek*

*rozdzieliłam więc siebie na odpowiednie kupki i zrobiłam
gwóźdź mydła ołówki
zebrałam z siebie całą siarkę i zrobiłam zapałki
tak przygotowany zestaw położyłam na stole
mydło pali się słabo ale siarka i fosfor robią robotę
patrzyłam jak miło trzaskam w płomieniach
z gwoździem w zębach
patrzyłam jak miło trzaskam w płomieniach
niestety okazało się że w człowieku jest też wystarczająca ilość wody do
napętnienia dwóch 20-litrowych kanistrów... psssssssssssssssssssst*

Nauczyciel ponownie dzieli grupę na kilkusobowe zespoły (inne niż w pierwszym ćwiczeniu). Jak mógłby brzmieć monolog Lucjana, w którym opowiada on o swoich emocjach?

Uczniowie mogą:

- znaleźć w tekście fragment, który uznają za analogiczny;
- znaleźć kilka fragmentów, w których Lucjan wyraża swoje emocje i ułożyć je w całość;
- napisać swój własny tekst, inspirowany ustaleniami, które grupa wspólnie wypracowała na początku tej części zadania w „burzy mózgów”.

Podczas pracy prowadzący może włączyć fragmenty „Pasji według św. Mateusza” Jana Sebastiana Bacha, wykorzystując np. materiał ze strony podanej poniżej. Na przygotowanie tekstu uczestnicy mają około 15-20 minut.

<http://www.muzykotekaszkolna.pl/kanon/johann-sebastian-bach-pasja-wg-sw-mateusza-bwv-244-cz-1-kommt-ihr-tochter-helft-mir-klagen/>

Po zakończonej pracy poszczególne grupy odczytują monologi Lucjana, które powstały.

Czy w ich przekonaniu którejś grupie udało się wyjątkowo trafnie oddać uczucia bohatera? Z czego to wynikało?

Podsumowanie | 20 minut

Wszyscy siadają w kole. Prowadzący prosi każdego ucznia, by przez chwilę zastanowił się, czym dla Lucjana jest rodzicielstwo. Następnie rozdaje każdemu uczestnikowi monolog, w którym Lucjan opowiada o byciu rodzicem.

LUCJAN

bycie rodzicem jest fatalne słyszysz?!

tego nie można nie zepsuć

ty myślisz że ja mam satysfakcję że musisz musiałeś mnie słuchać?

otóż dla twojej wiadomości nie mam nie miałem z tego najmniejszej satysfakcji

bo nie jestem cholernym socjopatą

myślisz że ja naprawdę wiem co jest co było dla ciebie najlepsze?

otóż dla twojej wiadomości nie mam o tym bladego pojęcia

nikt zdrowy na umyśle nie wie co jest dla kogoś najlepsze

ja nie wiem co jest najlepsze dla mnie a co dopiero dla ciebie

to jest taki układ w którym ja mam ci pomóc w dotrwananiu

do czasu kiedy będziesz mógł sam o sobie decydować

to wszystko

niech inni udają że wiedzą co robią że mają rację że się nie mylą

i tak będziesz potem pamiętał wszystko co najgorsze

i będę twoim największym wrogiem

a ja się na to nie piszę ja to pieprzę ja się starałem

ja już sobie w życiu narobiłem wystarczająco wielu wrogów

po co mi kolejny i to w rodzinie!

nikt mi nie powiedział jak to się z robi a nawet gdyby

to tego się po prostu nie da nie zepsuć

słyszysz?!?

Nauczyciel inicjuje dyskusję na forum.

- Jak według uczestników brzmi ten monolog?
- Na ile na Lucjana wpływa to, że stracił syna?
- Jakie jedno zdanie komentarza przychodzi im do głowy, kiedy myślą o rodzicielstwie Lucjana?

Prowadzący prosi kolejno o wypowiedzi każdego członka grupy.

W scenariuszu wykorzystano fragmenty sztuki „Pasja wg świętego Lucjana” Łukasza Pawłowskiego, opublikowanej w 47. zeszytce „Nowych Sztuk dla Dzieci i Młodzieży” wydanym przez Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu.

Centrum Sztuki
Dziecka
w Poznaniu

**Nowe
Sztuki**
dla Dzieci i Młodzieży

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Scenariusze powstają w ramach programu Edukacja kulturalna pod nazwą „Współczesna dramaturgia dla dzieci i młodzieży (2020, 2021, 2022)” finansowanym ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.